

Міністерство культури та стратегічних комунікацій України
Національна бібліотека України для дітей

**Промоція української мови та
літератури Національною бібліотекою
України для дітей**

(програма та методика локального соціологічного дослідження)

УДК 027.625(477):001

П 81

Відповідальна за випуск А. І. Гордієнко.
Укладачі: О. Б. Петренко, Є. Ю. Лідерман.
Літературний редактор В. В. Зеленська.

Промоція української мови та літератури Національною бібліотекою України для дітей : програма та методика локального соціологічного дослідж. / Національна бібліотека України для дітей ; уклад. О. Б. Петренко, Є. Ю. Лідерман ; ред. В. В. Зеленська. — Київ : НБУ для дітей, 2024. — 7 с.

Програму та методику розроблено з метою дослідити, як ресурси та функціонування Національної бібліотеки України для дітей в умовах російсько-української війни сприяють популяризації, розвитку та функціонуванню української мови.

© Національна бібліотека України для дітей

Обґрунтування доцільності проведення дослідження

Протягом останніх років у країні здійснено ряд заходів щодо забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України. Верховною Радою України прийнято Закон України від 25 квітня 2019 р. № 2704-VIII «Про забезпечення функціонування української мови як державної», а Кабінетом Міністрів України розпорядження від 17 липня 2019 р. № 596-р «Про схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 року «Сильна мова — успішна держава». Але лише закріплення на законодавчому рівні української мови недостатньо для забезпечення її повноцінного функціонування в усіх сферах суспільного життя, а також задоволення попиту на українську мову та україномовний культурний продукт серед населення. Для зміцнення мовно-культурної єдності, усунення суперечностей мовної ідентичності та мовних практик українців, розширення суспільно-комунікативних функцій державної мови та формування цілісного мовно-культурного простору в 2024 році Кабінетом Міністрів України було схвалено розпорядження від 15 березня 2024 р. № 243-р «Про затвердження Державної цільової національно-культурної програми забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на період до 2030 року».

В умовах повномасштабного вторгнення росії в Україну, захист мови – це питання національної безпеки. За даними соціологічних досліджень у країні актуальним лишається питання співвідношення між мовною ідентичністю та мовною практикою. Тому Національна бібліотека України для дітей своєю діяльністю постійно утврджує, зберігає та поширює українську мову, українську книгу. Головним пріоритетом є залучення дітей та молоді до використання української мови в повсякденні.

Як ресурси та функціонування Національної бібліотеки України для дітей в умовах сьогодення сприяє популяризації та розвитку української мови в користувачів-дітей і отримання реальної картини ставлення користувачів бібліотеки до української мови та використання її у повсякденному житті дозволить проведення локального соціологічного дослідження «Промоція української мови та літератури Національною бібліотекою України для дітей».

Мета – вивчити як Національна бібліотека України для дітей сприяє популяризації та розвитку української мови і літератури.

Завдання:

- отримання реальної картини ставлення користувачів бібліотеки до української мови;
- вживання української мови у повсякденному житті.

Об'єкт — користувачі-читачі, батьки, бібліотекарі Національної бібліотеки України для дітей.

Предмет — вживання української мови користувачами бібліотеки.

Організатор дослідження — сектор науково-дослідної роботи Центру дослідження книги та читання Національної бібліотеки України для дітей:

- розробка програми і методики;
- організація проведення дослідження;
- узагальнення отриманих даних;
- підготовка аналітичної довідки.

База дослідження Національна бібліотека України для дітей.

Основні етапи проведення локального дослідження:

I етап вивчення проблеми та розробка програми і методики локального дослідження (вересень — початок жовтня 2024 р.).

II етап збір даних методом анкетного опитування визначених учасників дослідження (жовтень 2024 р.).

III етап обробка даних, аналіз та узагальнення результатів опитування, написання звіту (листопад 2024 р.).

Методи опитування:

- онлайн-опитування користувачів-дітей («Анкета користувача «Рідна мова в серці з ранніх літ», додаток № 1);
- анкетне опитування батьків («Анкета батьків «Рідна мова в ріднім домі»», додаток № 2);
- анкетне опитування бібліотекаря («Анкета бібліотекаря», додаток № 3)
- аналіз даних, отриманих опитуванням.

Анкета користувача «Рідна мова в серці з ранніх літ»

Дорогий друже!

Запрошуємо Вас взяти участь у опитуванні

1. Чи є українська мова Вашою рідною мовою?

Так ні

2. Якою мовою Ви спілкуєтеся (напишіть):

вдома _____

в бібліотеці _____

в школі _____

з друзями _____

в соціальних мережах _____

3. Якою мовою краще сприймаєте інформацію в інтернеті?

українською

іншою (напиши) _____

4. Якою мовою Ви переважно читаете книжки?

українською

англійською

іншою (напиши) _____

5. Чи допомагає Вам відвідування бібліотеки у кращому засвоєнні української мови?

так ні

6. Чи засмучує Вас відсутність на книжкових полицях бібліотеки книг російською мовою?

так ні

7. Чи вплинула ситуація щодо російської агресії на Вашу мову спілкування?

так ні якщо «так», то як саме (напиши) _____

8. Свій рівень володіння українською мовою Ви оцінюєте, як:

високий середній низький

9. Чи бажаєте Ви покращити свої навички спілкування українською мовою? так ні

10. Ви користуєтеся послугами бібліотеки:

а) постійно

б) час від часу

в) у бібліотеці не записаний (на)

11. Вкажіть, будь ласка, свій: вік _____ стать: дівчинка хлопчик

Дякуємо за участь!

**Анкета батьків
«Рідна мова в ріднім домі»**

Шановні батьки!

*Запрошуємо вас взяти участь у локальному дослідженні
«Промоція української мови та літератури Національною бібліотекою
України для дітей» і відповісти на запитання*

1. Яка рідна мова:

Ваша _____ Вашої дитини _____

2. Якою мовою Ви спілкуєтеся з дитиною (напишіть)?:

вдома _____
у громадських місцях _____
у соціальних мережах _____

3. Якою мовою з Вами та з Вашими дітьми спілкуються працівники НБУ для дітей? _____

4. Якою мовою частіше всього читає книжки Ваша дитина (або Ви їй читаєте)?

українською
іншою _____

5. Чи допомагає відвідування бібліотеки та читання україномовних книжок у вивченні української мови?

так ні

6. Чи засмучує Вас відсутність на книжкових полицях бібліотеки книг мовою країни-агресора?

так ні інше _____

7. Чи відвідуєте Ви разом із дитиною заходи, які проводить бібліотека?

так ні

8. Чи вплинула ситуація щодо російської агресії на Вашу мову спілкування?

так ні

Якщо так, то як саме _____

9. Повідомте, будь ласка, дані про себе:

мама тато бабуся дідусь

інші члени родини _____

10. Ваш вік _____

Дякуємо за участь!

Анкета бібліотекаря

Шановні колеги!

Запрошуємо вас взяти участь у локальному дослідженні

«Промоція української мови та літератури Національною бібліотекою України для дітей» і відповісти на запитання

1. Чи є українська мова Вашою рідною мовою?

так ні

2. Якою мовою Ви спілкуєтеся?:

вдома _____

на роботі _____

в громадських місцях _____

в соціальних мережах _____

3. Якою мовою Ви частіше всього читаете книжки ?

українською

іншою (якою напишіть) _____

4. Чи сприяє дерусифікація книжкових фондів бібліотеки у поширенні української мови?

так ні

5. Чи вплинула російська агресія на Ваше відношення до вживання української мови?

так ні

Якщо так то як (напишіть) _____

6. Як Ви вважаєте чи від Вас залежить розвиток української мови в країні?

так ні важко сказати

7. Чи вдосконалюєте Ви свої знання з української мови?

так ні немає потреби

Якщо так то яким чином (напишіть) _____

8. Оцініть свій рівень володіння українською мовою:

високий середній низький

9. Чи бажаєте Ви покращити свої навички спілкування українською мовою?

так ні

10. Вкажіть, будь ласка, свій

вік _____

стать _____

Дякуємо за участь!